Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai

2022 m. vasario 24 d., Nr. 22-043AR

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) išnagrinėjo pateiktus derinti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 2, 8, 17, 19, 22, 25, 27, 31, 35, 46, 51, 52, 55, 57, 58, 82, 86, 91, 92, 93, 94, 95, 96 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82^1 straipsniu įstatymo Nr. XIV-545 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo NR. XIII-328 2, 29, 31, 34, 37, 39, 48, 49, 63, 66, 68, 90, 94, 99, 101, 102, 114 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 90^1 straipsniu įstatymo Nr. XIV-546 12 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo NR. VIII-2032 9 ir 9^1 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo Nr. I-1510 pakeitimo įstatymo projektus.

LVK pritaria įstatymų projektų rengėjų iniciatyvai spręsti praktines problemas, palengvinant pirkimų vykdymą perkančiosioms organizacijoms ir perkantiesiems subjektams, skatinti aktyvesnį tiekėjų dalyvavimą pirkimuose, stiprinti vidaus kontrolės sistemas perkančiosiose organizacijose, tačiau pažymime, kad kai kurios siūlomos priemonės kelia abejonių, ar bus pagerintas viešųjų pirkimų sistemos efektyvumas, todėl žemiau teikiame pastabas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projektui (toliau – VPĮ pakeitimo projektas), pagal kurias siūlytina atitinkamai pakoreguoti ir kitų teikiamų įstatymų projektų nuostatas.

Pastabos ir pasiūlymai

1. Siūlome tikslinti VPĮ pakeitimo projekto 4 straipsnio nuostatas, kuriomis numatomas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – Įstatymas) 19 straipsnio 1 dalies pakeitimas ir 19 straipsnio papildymas 7 dalimi.

1.1. VPĮ pakeitimo projekte siūloma Įstatymo 19 straipnio 1 dalies formuluotė: „*1. Perkančioji organizacija pirkimui (pirkimams) atlikti sudaro viešojo pirkimo komisiją (komisijas) (toliau – Komisija), nustato jai užduotis ir suteikia visus įgaliojimus toms užduotims atlikti. Šios užduotys turi apimti pirkimo (pirkimų) procedūrų atlikimą* ***ir gali apimti pirkimo inicijavimo ar sutarties vykdymo etapus****. <...>*“.

Numatomu reglamentavimu siūloma išplėti Komisijos įgaliojimus ir leisti jai veikti nuo pirkimo inicijavimo iki sutarties įvykdymo, tačiau šis siūlymas, LVK nuomone, gali būti ne tik kad sukuriantis papildomą administracinę naštą Komisijos darbe dalyvaujantiems viešųjų pirkimų specialistams, teisininkams, finansininkams, kurių funkcijos dažniausiai nėra susijusios su konkretaus pirkimo inicijavimu, nes, manytina, ne šie specialistai geriausiai žino ir gali identifikuoti planuojamų įsigyti prekių, paslaugų ar darbų charakteristikas, bet ir neigiamai atsiliepti tiekėjams, sudariusiems viešojo pirkimo sutartį. Matome riziką, kad Komisijai tęsiant veiklą sutarties vykdymo etape, kuriame taip pat būtų laikomasi formalios procedūros, derinami ir protokoluojami sprendimai, gali atsirasti trukdžių

tiekėjams tinkamai įvykdyti sutartį, ypač tais atvejais, jei numatomi trumpi įgyvendinimo terminai. Tiekėjams teikti paslaugas ar atlikti darbus gali būti ženkliai sudėtingiau, jei viso to suderinimas priklausys ne tik nuo komunikavimo su konkrečiu (-iais) perkančiosios organizacijos atsakingu (-ais) už sutartį asmeniu (-imis), geriausiai išmanančiu (-iais) perkamo objekto savybes, charakteristikas, funkcionalumus, bet nuo visos Komisijos, kurios sudėtyje gali būti ir specialistų, pagal kompetenciją negalinčių priimti tinkamiausių sprendimų dėl įsigyjamų prekių, paslaugų ar darbų turinio, kokybės. Formalūs procedūriniai trikdžiai gali turėti įtakos sutartinių įsipareigojimų vėlavimams, neaišku, kas turėtų prisiimti dėl to atsakomybę. Atsižvelgiant į išdėstytą, siūlome Komisijos funkcijų neišplėsti.

1.2. VPĮ pakeitimo projekte siūloma Įstatymo 19 straipnio 7 dalies formuluotė „*7. Perkančioji organizacija paskiria asmenį (asmenis), atsakingą (atsakingus) už pirkimo sutarties vykdymą. Šis reikalavimas gali būti netaikomas, jeigu Komisijai nustatytos užduotys apima visus sutarties vykdymo etapus. <...>*“ tikslintina, atsižvelgiant į šio rašto 1.1 papunktyje nurodytus argumentus, atsisakant formuluotės dalies *„šis reikalavimas gali būti netaikomas, jeigu Komisijai nustatytos užduotys apima visus sutarties vykdymo etapus“.*

2. Nepritariame VPĮ pakeitimo įstatymo 8 straipsnyje numatomam Įstatymo 29 straipsnio papildymui 4 dalimi, o konkrečiau, pirkimo nutraukimo pagrindui, motyvuojant nepakankama konkurencija. Atkreiptinas dėmesys, kad perkančiosios organizacijos jau rengdamosi pradėti pirkimus turi dėti visas pastangas užtikrinti, kad pirkimų sąlygos būtų parengtos taip, jog pritrauktų tiekėjus, skatintų jų tarpusavio konkurenciją. Tam yra numatytos priemonės konsultuotis su tiekėjais, vykdyti rinkos analizę. Manome, kad pirkimo nutraukimas motyvuojant nepakankama konkurencija, tai lengvo išėjimo iš situacijos, kai nebuvo tinkamai pasirengta pirkimui, sudarymas arba galimybė pirkimą nutraukti, aiškėjant, kad pasiūlymą gali pateikti vienas tiekėjas, kuris perkančiajai organizacijai dėl tam tikrų aplinkybių būtų nepriimtinas. Be to, ne visai aišku, kokie būtų tie „objektyvūs duomenys“, leidžiantys pagrįsti, kad pirkime nebus užtikrinta konkurencija.

Siekiant išvengti ir minimalizuoti galimus ginčus dėl neaiškios formuluotės „*objektyviais duomenimis pagrindžia, kad pirkime nebus užtikrinta konkurencija*“ taikymo, taip pat skatinant perkančiąsias organizacijas atsakingiau žiūrėti į pirkimo paskelbimą jam tinkamai pasiruošus, siūlome atsisakyti minėto pirkimo nutraukimo pagrindo.

3. Siūlome papildyti VPĮ pakeitimo 10 straipsnį, kuriuo numatomas Įstatymo 35 straipsnio pakeitimas – manome, kad būtų tikslinga keisti ir Įstatymo 35 straipsnio 5 dalį, kurioje šiuo metu nustatyta, kad pirkimo dokumentai rengiami tik lietuvių kalba, papildomai gali būti rengiami ir kitomis kalbomis. Matome poreikį numatyti išimtį pirkimo dokumentus rengti užsienio kalba, jų neverčiant į lietuvių kalbą, kurį grindžiame tuo, kad yra pirkimų, kur akivaizdu, jog dalyviai bus tik užsieniečiai, todėl Viešųjų pirkimų įstatymas galėtų būti labiau pritaikytas ir pirkimams, skirtiems užsienio šalims. Prievolės pirkimų dokumentus rengti lietuvių kalba atsisakymas leistų efektyviau ir greičiau atlikti šiuos pirkimus. Net ir tuo atveju, jei šis siūlymas šiuo metu nėra suderinamas su Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo nuostatomis, galėtų būti svarstomas, inicijuojant Valstybinės kalbos įstatymo pakeitimą.

4. Atkreipiame dėmesį į tai, kad siekiant efektyvinti viešųjų pirkimų sistemą, norint sudaryti lankstesnes sąlygas perkančiosioms organizacijoms vykdyti pirkimus ir suaktyvinti tiekėjų dalyvavimą viešuosiuosiose pirkimuose, reikalingi pokyčiai ne tik Įstatyme, bet turi būti peržiūrėtos ir Viešųjų pirkimų tarnybos rekomendacijos, dėl kurių dažniausiai ir kyla daug formalumų, užkertamas kelias lankstumui. Pavyzdžiui, pritariame VPĮ pakeitimo projekto 16 straipsniui, kuriuo keičiamas Įstatymo 46 straipsnio 2 dalies 2 punktas, numatant supaprastintų pirkimų atveju siauresnį dėl teistumo tikrinamų asmenų ratą, kas pagreitintų informacijos apie tiekėją tikrinimą, bet norint realiai sumažinti administracinę naštą tiekėjams teikiant duomenis, tikslinga peržiūrėti ir

rekomendacijas, kuriose nurodoma, kad pašalinimo pagrindų nebuvomą įrodantys dokumentai turi būti išduoti ne anksčiau kaip 60 dienų iki tos dienos, kai tiekėjas perkančiosios organizacijos prašymu turės juos pateikti. Paminėtina, kad nors „60 dienų“ terminas yra tik kaip siūlomas pasirinkimas, perkančiosios organizacijos, nenukrypdamos nuo šio pavyzdinio termino pasiūlymo juo vadovaujasi ir dėl to kyla nemažai problemų.

Pagarbiai

Generalinė direktorė Eglė Radišauskienė

Originalas nebus siunčiamas. Akvilė Razumienė, el.p.: akvile@lvk.lt, tel. +370 601 51897

Dokumentą elektroniniu parašu pasirašė EGLĖ,RADIŠAUSKIENĖ
Data: 2022-02-24 09:46:23